

Wat kunnen mensen ongenadig hard zijn vandaag de dag. Als je vlak na een of ander schandaal waarbij een beroemdheid zich vergalopperd heeft *social media* erbij pakt, dan schrik je soms van de berichten. Mensen worden door het slijk gehaald en krijgen de meest verschrikkelijke dingen naar hun hoofd geslingerd. Iedereen lijkt zich te haasten om maar zo snel mogelijk zijn oordeel klaar te hebben. We kunnen zonder enige vorm van terughoudendheid onze weerzin en verontwaardiging ventileren.

Maar is ons oordeel ook altijd terecht? Wat zegt zo'n oordeel over onszelf? Wat zegt het over onze samenleving?

De setting

Vandaag staan we stil bij een verhaal waarin het ook gaat over oordelen. De Schriftgeleerden en Farizeeën brengen een vrouw bij Jezus die zich duidelijk schuldig heeft gemaakt. Geen twijfel over mogelijk, want ze is op heterdaad betrapt op overspel. Vandaag de dag zouden de meeste mensen hier veel minder zwaar aan tillen, maar in de cultuur van het Midden-Oosten van die dagen werd dit door iedereen streng veroordeeld en waren de straffen – met name voor vrouwen – streng. De vraag is natuurlijk: **hoe gaat Jezus hiermee om?** Wat kunnen we leren van de opmerking die Jezus maakt?

De vraag van de Schriftgeleerden en Farizeeën

Voordat ik stil sta bij die vraag die Jezus stelt, is het belangrijk om eerst te kijken naar de manier waarop de Schriftgeleerden en de Farizeeën deze vrouw bij Jezus brengen. Johannes zegt er uitdrukkelijk bij dat ze dat deden om hem op de proef te stellen (vers 6). Dat is een belangrijk gegeven. Deze mensen zijn dus niet zo zeer geïnteresseerd in deze vrouw, of in de man die ze bedrogen heeft – waar is trouwens de man met wie ze overspel heeft gepleegd? – maar ze brengen deze kwestie bij Jezus **omdat ze Hem onderuit willen halen.** Jezus deugt niet, zij wel. Om dat duidelijk te maken gooien ze deze vrouw door de bus. Wat nou als we dit gedrag van de Schriftgeleerden spiegelen aan ons eigen gedrag op

social media of in het echt? Zou het kunnen dat we onze verontwaardiging zo snel en hard naar voren brengen om toch vooral te laten zien dat *wij* in moreel opzicht wèl deugen? Moeten we zo hard schreeuwen op *social media* om maar de aandacht van onszelf af te leiden en te richten op de ander? **Hebben we daarom zo'n grote mond als mensen de fout in gaan, om maar te laten zien dat wij zelf een 'smetteloze reputatie' hebben?**

De eerste steen

Terwijl ze oog in oog met elkaar staan, klinken die woorden van Jezus. "Wie van jullie zonder zonde is, laat die de eerste steen werpen". Jezus bukte zich, dus ze konden Hem niet in de ogen kijken. Ze zagen alleen elkaar. Het zal even stil geworden zijn daar. Misschien stonden ze al met stenen in de hand en waren ze die uitdagend telkens een stukje omhoog aan het gooien, terwijl ze bij Jezus op een antwoord aandrongen. Maar nu Jezus dit gezegd heeft, wordt het stil. Ze kijken ze elkaar aan. Jezus schrijft. Wat hij schrijft weten we niet. Misschien is hij wel aan 't doodlen. Maar de Schriftgeleerden denken na..., kijken elkaar aan. Wie durft het aan? Durft iemand het aan?

Dan loopt de oudste weg. Hij heeft de reikwijdte van Jezus' woorden tot zich door laten dringen en beseft: 'Die steen kan ik niet gooien. Zonder zonden ben ik niet.' Dan de volgende. 'Ik heb ook minder fraaie kanten.' Even later een derde. En zo druipen ze stuk voor stuk allemaal af...

Het is natuurlijk briljant, zoals Jezus hier deze mensen en hun doelstellingen ontmaskert. Deze mensen waren gekomen om over de rug van deze vrouw hun eigen morele superioriteit te bevestigen en Jezus onderuit te halen, maar door de opmerking van Jezus komt hun plan als een boemerang bij hen terug. Zij zijn geen haar beter.

Als die woorden van Jezus iets duidelijk maken, dan is het wel dat deze wereld verstrikt is geraakt in een onontwarbaar web van schuld. Met dat we onze verontwaardiging laten blijken over de misstappen van een ander, gaan we voor het gemak voorbij aan de minder fraaie kanten van onszelf. Als we elkaar diep in de ogen kijken, dan weten we dat niemand van ons zonder smet is.

Jezus werpt ook geen steen

“Wie zonder zonde is, laat die als eerste een steen werpen,” zei Jezus. Niemand is schoon. Niemand is vrij van egoïsme, luiheid, onverschilligheid, hooghartigheid, hebzucht, ijdelheid... ga zo maar door. Niemand... en toch tekent het Nieuwe Testament ons Jezus als iemand die dat nu juist wel was. Bij Hem geen ijdelheid te bekennen. Geen hebzucht. Geen arrogantie. Geen onverschilligheid. Jezus was volledig gericht op de ander. Op God. Op het welzijn van de wereld om Hem heen. Als iemand die steen had kunnen gooien, dan was hij het wel.

Maar ... Hij deed het niet. Niet omdat Hij het niet zo erg vond wat zij deed. Nee, heel bewust zegt Hij: “Zondig vanaf nu niet meer.” Het is niet zo dat het voor Jezus allemaal niet uitmaakt. Wat dan wel?

Misschien is het *dit* wel? Als Jezus die opmerking over de steen en het web van schuld dat ermee wordt blootgelegd, serieus zou nemen, dan zou hij niet kunnen volstaan met het werpen van stenen richting deze vrouw. Dan zou hij feitelijk een berg stenen moeten zoeken om de Schriftgeleerden en Farizeeën te gaan bekogelen.

Maar Jezus gooit geen steen. Niet omdat deze vrouw niet schuldig is. Dat is ze wel. Niet omdat Hij zelf ook het nodige op z'n kerfstok heeft. Dat heeft Hij niet.

Jezus gooit geen steen, omdat Hij straks verderop in het verhaal van Johannes het web van schuld van de mensen zal doorbreken en ontrafelen door zelf het oordeel te dragen. “**Daar is het Lam van God dat de zonden van de wereld wegneemt,**” had Johannes aan het begin van het verhaal gezegd. Daarbij wees Hij op Jezus.

Dat is goed nieuws: midden in deze wereld die verstrikt is geraakt in een onontwarbaar web van onrecht en schuld, waarin we elkaar alleen maar schuldig in de ogen kunnen kijken, bukt Jezus onder de last van *ons* onrecht. Jezus treedt naar voren om de verantwoordelijkheid te nemen voor wat Hij zelf *niet* heeft gedaan. Voor het overspel van deze vrouw. Voor de schijnheiligheid van de Farizeeën. Voor onze misplaatste morele verontwaardiging en voor onze misstappen. Jezus oordeelt niet omdat Hij weet dat Hij straks hangt aan het kruis. Daar aan het kruis begint Jezus het web van schuld en onrecht te ontwarren.

In zijn spoor gaan

Met het lezen van dit verhaal worden we uitgedaagd om in het spoor van Jezus te gaan. *In zijn spoor gaan* betekent *niet* dat we schuld en misstappen bagatelliseren. Zonde is zonde, onrecht is onrecht.

Wat betekent het dan wel?

In zijn spoor gaan betekent dat we oog in oog met onrecht en schuld *niet allereerst bezig zijn met onze eigen morele verhevenheid, maar oog hebben voor de slachtoffers en de daders – met andere woorden: voor mensen.*

Gaan in het spoor van Jezus betekent dat we niet wanhopig en cynisch worden, maar juist *hoopvol* en *oprecht* in het volle besef dat de schuld en het onrecht van deze wereld door Jezus z'n plek is geweest *en niet het laatste woord heeft.*

Gaan in het spoor van Jezus betekent dat we mensen – slachtoffers en daders – daarom altijd hoopvol tegemoet treden, **in de stellige overtuiging dat ook in hun leven Gods genade wonderlijk kan werken.**

Amen

